

אורי וישעי

בית מדרש רב פעילים ע"ש מרן הרב יוסף זי"ע בראשות כב' מו"ר הרב אורי סבן שליט"א

כתביבה ועריכה: אלון ארביב ס"ט הערות ניתן לשגר לתי"ד 613 נתניה 050-6229335 או בדוא"ל: alon@shtavgen.co.il

כניסת שבת: 16:51

לעילוי נשמת הסבתא היקרה מרת מרים ארביב בת עזיזה ז"ל, נלב"ע יז' בשבט

עטרת פז

פרשתנו פרשת "תצווה" אינה מזכירה כלל את משה רבנו כי אם בתורת רמז. תירוצים קיימים עד למכביר, וכמה קולמוסים נשתברו על שאלה זו מדוע לא הוזכר משה רבנו ע"ה (פרט לבראשית).

בפרשת "תרומה", העוסקת בבנין המשכן, לא נזכר אהרן הכהן כלל ורק ברמז עב נרמז שמו, ואילו בפרשת שב"תצווה" מופיע השם "אהרן" קרוב לארבעים פעמים. ודבר זה אומר דרשני, ובכלל מה התורה מחדשת לנו בכך ששמו של כותב התורה "נעלם" מאיתנו.

בנוסף, נזכרים בניו של אהרן הכהן פעמים רבות. הפרשיות הכלולות ב"תצווה" הן:

א. שמן המאור.

ב. בגדי הכהנים.

ג. הקדשת הכהנים וימי המילואים.

ד. קרבן התמיד.

ה. מזבח הקטרת.

בכולן מופיע, כאמור, אהרן. מובן הדבר, ששמו של אהרן מופיע בפרשיות העוסקות בכהנים - בגדיהם והקדשתם. אבל, בפרשת שמן המאור, קרבן התמיד ומזבח הקטרת שמו של אהרן אינו מוזכר. ובכל זאת, כאשר מצוים על שמן המאור, נאמר ביחס לנר התמיד: "באהל מועד מחוץ לפרכת אשר על העדת יערך אתו אהרן ובניו". בהשלמת פרשת קרבן התמיד מופיע הפסוק: "וקדשתי את אהל מועד ואת המזבח ואת אהרן ואת בניו אקדש לכהן לי". ובפרשת מזבח הקטרת נאמר: "והקטיר עליו אהרן קטרת סמים... ובהעלת אהרן את הנרת בין הערבים יקטירנה... וכפר אהרן על קרנתיו אחת בשנה".

ההבדל בין שתי הפרשות הוא שבפרשת "תרומה" נזכרו שאר כלי המשכן ולא נאמר מה יהיה השימוש בהם. כאשר הוזכר מעשה המנורה, לא דובר על העלאת אורה בידי אהרן. כאשר דובר על מזבח הנחושת לא דובר על הקרבת הקרבנות בידי הכהנים. ואילו כאן בפרשת נר התמיד ומזבח הקטרת דובר על העלאת הנרות וההקטרה בידי הכהנים.

לסיכום, הנחיות או ציווי של משה רבנו מחייבות את המצויים כאהרן ובניו גם בלא הארת פניו, היינו היזכרו של משה רבנו בפרשתנו, ויכול להיות שזה לנו ככלל לאורך כל ימי חייו שכיבוד תלמידי חכמים או אדם שאנו כפופים לו אינו קשור אם נמצא הוא, או רק הרושם נמצא מולנו ולא צריכים "שוטר" שינחה אותנו שאז אנו מאבדים מעיקר דהיינו הציווי שמצווה אותנו הקב"ה.

שבת שלום!

איזה אות לא מופיעה בברכת המזון?...

סיפור הרה"ג... שליט"א מה ששמע ממנהל חידור ידוע בירושלים, שבשכונתו היה יהודי מבוגר שבכל התנהלותו התנהג בצורה מאוד פשוטה, אולם כשהגיע לברכת המזון, הוא בירך כאחד החסידים אשר בארץ, בצורה שלא תאמה להנהגת חייו במהלך היום יום, אותו מנהל שלא כבש סקרנותו, ניגש אליו ושאלו. מהו סוד ההנהגה שלך שכשאתה מגיע לברכת המזון אתה נהפך לאדם אחר. סיפר לו אותו יהודי:

"הייתי ילד כבן שתיים עשרה בחיידר בפולניה, יום אחד בא לחזק אותנו הגאון ר' מאיר שפירא מלובלין מייסד הדף היומי, וכך הוא אמר לנו: "ילדים יקרים, האם אתם יודעים איזה אות לא מופיעה בברכת המזון?"

וכאן הוא הקריא מה שכתוב ב"באר היטב" (או"ח הלכות ברכת המזון סי' קפ"ה אות א') וז"ל: "מצאתי למה אין אות פ"א סופית (ף) בברכת המזון! לפי שכל מי שבירך ברכת המזון בכוונה, אין שולט בו לא חרון אף ולא שצף, ולא קצף, ומזונותיו מצויין לו ברווח ובכבוד כל ימיו. (מובא ג"כ בהקדמה לברכת המזון בסידור וילנא, גם בשם התשב"ץ ישן סימן שס"ו).

אמר לנו המהר"ם שפירא זצ"ל שכל ילד יקבל על עצמו בקבלה חזקה לברך ברכת המזון בכוונה. ותראו מה אתם מרוויחים, צ'ק חתום מה"באר היטב" - לא צרות. ועוד - פרנסה ברווח לכל החיים.

עברו שנים ויום אחד מצאתי את עצמי בשערי אושוויץ, במסדר הידוע לצד ימין ושמאל... מול הצורך הנאצי ימ"ש, לפתע נזכרתי באותה שיחה נוראה של המהר"ם שפירא בחיידר, ואמרתי לעצמי, זהו הגיע הזמן של פירעון הצ'ק. וכך מצאתי את עצמי מתפלל לבורא עולם: "רבנו של עולם יש לי הבטחה מה"תשב"ץ" ומה"באר היטב" שמי שמברך ברכת המזון בכוונה לא יהא לו צרות ופה בשערי אושוויץ אני מתחנן לפניך ריבוננו של עולם תציל אותי מכל צרה וצוקה, ותוך כדי תפילה מראים לי עם האצבע לצד ימין.

לאחר מכן הכריזו שכל אחד צריך לומר בפני הקצין באיזה תחום הוא מבין כדי לשבץ אותו בעבודה, ואני שהייתי בחור ישיבה בלא ידע באיזה מקצוע לא ידעתי מה לומר, וכך בעמדי בתור נשאתי תפילה נרגשת לבורא העולם "ריבוננו של עולם יש לי הבטחה על הפרנסה, ואני צריך לאכול כאן באושוויץ, ואין לי שום מקצוע שאני יכול להגיד לקצין, ותוך כדי תפילה זה שעמד בתור מאחרי פונה אליי ואומר לי: תגיד לקצין שאתה טבח ואני עוזר שלך, וכך מצאתי את עצמי כטבח במטבח של אושוויץ, בשעה שהאחרים נמקו ברעב אני הייתי במטבח של אושוויץ עם כל האוכל. וכך הוא מספר לאותו מנהל ראיתי בחוש איך שההבטחות של התשב"ץ והבאר היטב התקיימו גם בתוך התופת של אושוויץ הנאצית...

נו, אז שלא אברך ברכת המזון עם כל הכוח והכוונה???

ד"ת להצלחת ידידינו היקרים, רב פעלים לתורה ולתעודה, אוהבי רבנן ותלמידהון החפצים בעילום שם שיזכו לכל משאלות לבם לטובה ולברכה, העורך

האיכות מאפי

אמת תורתנו הקדושה

ישנו מנהג קדום אצל בני ספרד, שבסיום קריאת התורה אומר העולה, "אמת תורתנו הקדושה", ורק לאחר מכן הם מברך "אשר נתן לנו תורתו תורת אמת", וכאן צריכים לדון האם יש בזה חשש הפסק, וחלילה ברכה לבטלה.

ידוע דאסור בהחלט להפסיק בדיבור בין הברכה למצוה, או בין הברכה לטעימה, וכגון מי שהוא מברך "המוציא לחם מן הארץ", ולפני שבא אוכל לפיו דיבר באיזה ענין שאינו שייך לסעודה, הרי ברכתו ברכה לבטלה, וחייב הוא לברך שנית אם ברצונו לאכול, וכן הדין לגבי ברכת המצוות, וכגון מי שבירך "על נטילת לולב", ודיבר מעניינים אחרים, ואחר כך נטל בידו את ארבעת המינים, שלא יצא ידי חובת הברכה, וברכתו ברכה לבטלה.

ומעתה עלינו לדון לגבי ברכת התורה הנאמרת בסיום קריאת התורה, שהיא ברכת המצוות, שהרי העולה מברך על מה שהוא קורא בתורה. האם מותר לו לומר דבר שאינו חלק מקריאת התורה לפני שיברך "אשר נתן לנו", או שאסור לו לעשות שום הפסק בין הקריאה לברכה.

נוסיף, כי רבנו הגאון רבי חיים פלאגי בספר "זכרנו לחיים" ובספר "חיים כתב", שאין לומר בסיום הקריאה "אמת תורתנו הקדושה", מפני שהרי זה הפסק בין הברכה לקריאה.

אלא שיש מקום להקל בזה, משום שכאן הדיבורים אינם בין הברכה הראשונה לקריאת התורה, אלא בין קריאת התורה לברכה אחרונה, שאז יש מקום לומר שאין איסור להפסיק, ובפרט שהוא מפסיק בדברים השייכים לקריאת התורה, באמרו "אמת תורתנו הקדושה". ויש עוד כמה צדדים להקל בזה. ומרן רבנו הגדול שליט"א האריך בנדון זה בתשובה (בשר"ת יביע אומר ח"א), והעלה שאף שלכתחילה נכון יותר שלא לומר "אמת תורתנו הקדושה", מכל מקום הרוצה לאמרו יש לו על מה שיסמוך.

ולפיכך, נכון שלא יאמר העולה לתורה "אמת תורתנו הקדושה" בסיום קריאת התורה לפני הברכה, שיש בזה חשש הפסק. ומכל מקום המקל לאמרו, יש לו על מה שיסמוך.

בגדי הכהן

ולקחת את הבגדים והלבשת את אהרן את הכתנת ואת מעיל האפד ואת האפד ואת החושן ואפדת לו בחשב האפד (תצוה כט-ה) מצות לא תעשה שלא יזה החושן רבי יוסף זונדל היה מפורסם בכל רחבי ליטא, הוא היה ידוע בפקחותו, בלמדנותו ובצדקותו. פעם ביקש ה"חפץ חיים" מעגלונו שיסור לביתו של רבי יוסף ויבקש בעבורו ברכה. עשה כן העגלונו ורבי יוסף ביקש להעביר ברכה זו: "יהי רצון שילך יחף וישא אבנים". נדהם העגלונו לשמוע ברכה כזאת וכשחזר לראדיין לא חפץ היה למסור ל"חפץ חיים" את הברכה. ה"חפץ חיים" שלח קרוא לעגלונו ושאלו: "מדוע לא השבת לי תשובה? והעגלונו סיפר לו את הברכה המזוהה. ה"חפץ חיים" שמח מאוד ואמר: "הלואי ותתקיים הברכה, אם כי די לי שאלך יחף גם אם לא אשא אבנים".

ולתדהמת הסובבים אותו הסביר: "קבלתי ברכה שיבנה בית המקדש, ואני ה"חפץ חיים" כהן הנני אוכל לעבוד יחף בבית המקדש, ואשא את אבני החושן". (613 סיפורים עתרי"א).

כתם פז - אור מהפרשה

ויקחו אליך שמן זית כתית למאור (תצוה כז-ב)

שמן זית יש בו מעלה מיוחדת, כמו שאמרו בתלמוד (שבת כג) שאורו צלול ביותר משאר שמנים. ולכן הרואה שמן זית בחלון אמרו (ברכות נו) יצפה למאור התורה משום שרמזו לו מהשמים שכשם ששמן זית מאיר יפה, כך יזכה למאור התורה.

ואכן עם ישראל נמשלו לשמן זית מה זית זה מוציא שמנו רק לאחר שכותשים אותו אף ישראל עם קשי עורף אין חוזרים למוטב אלא על ידי ייסורים (מנחות נג) וכשם שהשמן אינו מתערב בשום משקה אלא צף למעלה כך גם עם ישראל אינם מתערבבים באומות אחרות אלא הם תמיד למעלה מכולם. (שמות רבה לו א).

ואף אם ירצה אחד מבני ישראל להתבולל בין האומות אי אפשר, כדוגמת שמן זית שאינו יכול מצד עצמותו להתערב בשאר משקאות, ולפיכך אמרה התורה לא תתחתן עם (בנין התפעל) ולא כתוב "לא תחתן" לפני שבני ישראל ניהונו בכוח כזה שלא יהיה חתון תופס בהם (שפת אמת).

נר תמיד

ויקחו אלך שמן זית כתית למאור להעלות נר תמיד (תצוה כז-ב)

בית המקדש הראשון עמד (ת"י 410-) ארבע מאות ועשר שנה והבית השני עמד (ת"כ - 420) ארבע מאות ועשרים שנה. ביחד הרי זה "כתית". שני בתי המקדש האירו רק כמנין "כתית". אולם בית המקדש השלישי יהיה תמידי ונצחי "להעלות נר תמיד". (תולדות יצחק).

"להעלות נר תמיד" צריך אדם להדליק אצל עצמו את נר התורה מבחינת "נר מצוה ותורה אור", שישאר רושם לתמיד, שיהיה זה נר תמיד ויאיר אפילו בלילות החשכה של ירידה רוחנית ושפליות גלותית.

ציץ הזהב

ועשית ציץ זהב טהור ופתחת עליו פתוחי חתם קדש לה' (תצוה כח-ל)

דוקא על הציץ צריך לכתוב קודש לה' ואילו על שאר בגדי אהרון הכהן לא צריך לכתוב וזאת מכיון שאז גם ההדיוטות היו לובשים ציץ כשל הכהן כמו שהמשנה (שבת פ"ג.) אומרת במה אשה יוצאה ובמה אינה יוצאה בשבת (משום איסור טלטול) לא תצא בטוטפת. ופירש הרמב"ם שם טוטפת הוא ציץ שקושרים אותו על המצח מאוזן לאוזן.

ובכדי שיהיה שינוי ניכר בין הכהן לשאר העם בלבוש הציץ לכן צריך לכתוב עליו "קודש לה'" כדי להבדיל בין קודש לחול, אבל בשאר הבגדים שרק הכהן גדול לובשם לא צריך היכר לכך (בית הלוי).